

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 21 listopada 2019 r.

Pozycja 215

POSTANOWIENIE z dnia 17 lipca 2019 r. Sygn. akt Ts 226/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Zielonacki,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej D.W. w sprawie zgodności:

art. 42 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, ze zm.), w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 541), w zakresie, w jakim nakazuje sądowi powszechnemu orzeczenie obligatoryjnego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio wobec sprawcy przestępstw wymienionych w tym przepisie, przez co uniemożliwia orzeczenie przedmiotowego środka karnego w łagodniejszym wymiarze w stosunku do sprawcy, który popełnił takie przestępstwo po raz pierwszy (zasada proporcjonalności), a tym samym ogranicza sąd powszechny w zakresie swobody orzekania co do wymiaru kary i środków karnych (zasada podziału władzy), a także narusza prawo obywatela do swobody wykonywania i wyboru zawodu przez dożywotni zakaz jego wykonywania, z art. 10 w związku z art. 175 ust. 1, art. 31 ust. 3 oraz art. 65 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

- 1) podjąć zawieszono postępowanie;**
- 2) nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.**

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 6 grudnia 2017 r. (data nadania), D.W. (dalej: skarżący) wystąpił z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia.

2. Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującym stanem faktycznym.

Skarżący 25 grudnia 2013 r. prowadził w stanie nietrzeźwości samochód, z nadmierną i niedostosowaną do panujących warunków prędkością. Spowodowało to, że stracił panowanie nad pojazdem, w następstwie czego podróżujący z nim pasażer poniósł śmierć na miejscu.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z 22 lutego 2017 r. (sygn. akt [...]) skarżący został uznany za winnego popełnienia czynów z art. 177 § 2 w związku z art. 178 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (ówcześnie: Dz. U. z 2016 r. poz. 1137, ze zm.; dalej: k.k.) oraz art. 178a § 1 k.k. i skazany na karę łączną 6 lat pozbawienia wolności. Orzeczony został ponadto dożywotnio łączny zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych. Na skutek rozpoznania apelacji skarżącego, Sąd Okręgowy w R., wyrokiem z 10 sierpnia 2017 r. (sygn. akt [...]), utrzymał w mocy wyrok sądu pierwszej instancji.

Skarżący wniósł kasację od wyroku Sądu Okręgowego w R., która została oddalona jako oczywiście bezzasadna postanowieniem Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 2019 r. (sygn. akt [...]).

3. Zdaniem skarżącego zakwestionowany przepis uniemożliwia orzeczenie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w wymiarze łagodniejszym niż przewidziany w jego treści w stosunku do sprawcy, który popełnił określone w nim przestępstwo po raz pierwszy (zasada proporcjonalności), czym ogranicza swobodę orzekania sądu w zakresie wymiaru kary i środków karnych (zasada podziału władzy). Jak wskazał, zgodnie z art. 107 § 6 k.k. środek ten nie może ulec zatarciu przed jego wykonaniem, darowaniem lub przedawnieniem jego wykonania, natomiast w razie orzeczenia dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych i braku zgody sądu na skrócenie okresu jego stosowania, skazany nie będzie miał nigdy możliwości skorzystania z zatarcia skazania. Zdaniem skarżącego prowadzi to do nieproporcjonalnego naruszenia art. 65 ust. 1 Konstytucji, tj. prawa do wykonywania zawodu we wszystkich rodzajach zatrudnienia z uwagi na zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych.

4. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 2 października 2018 r. skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez podanie numeru PESEL, udokumentowanie daty doręczenia wyroku Sądu Okręgowego w R. z 10 sierpnia 2017 r. (sygn. akt [...]) oraz nadesłanie dwóch egzemplarzy skargi. W piśmie z 12 października 2018 r. skarżący odniósł się do wezwania.

5. Postanowieniem z 15 stycznia 2019 r. Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 78 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.) –zawiesił postępowanie w sprawie zainicjowanej wniesieniem skargi.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Z uwagi na rozpoznanie przez Sąd Najwyższy 17 kwietnia 2019 r. kasacji skarżącego (sygn. akt [...]) od wyroku Sądu Okręgowego w R. z 10 sierpnia 2017 r. Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 180 § 1 pkt 4 ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.) w związku z art. 36 i art. 78 *a contrario* ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK) – podjął postępowanie w przedmiocie wstępnej kontroli skargi konstytucyjnej, orzekając jak w punkcie 1 postanowienia.

2. Zgodnie z art. 61 ust. 1 u.o.t.p. TK skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie po-

stępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, jest oczywiście bezzasadna, bądź gdy nie usunięto w terminie braków formalnych skargi (art. 61 ust. 4 pkt 1-3 u.o.t.p. TK).

3. W ocenie Trybunału skarga konstytucyjna spełnia przesłanki przekazania jej do merytorycznej oceny.

3.1. Skargę konstytucyjną sporządził i złożył w imieniu skarżącego adwokat, który przedstawił stosowne pełnomocnictwo.

3.2. Skarżący wyczerpał przysługującą mu drogę prawną, ponieważ wyrok Sądu Okręgowego w R. z 10 sierpnia 2017 r. (sygn. akt [...]) jest prawomocny i nie przysługują od niego żadne zwyczajne środki zaskarżenia.

3.3. Powyższy wyrok został doręczony skarżącemu 7 września 2017 r., zaś skarga konstytucyjna została wniesiona do Trybunału 6 grudnia 2017 r. (data nadania). Dochowany został więc trzymiesięczny termin do złożenia skargi zastrzeżony w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK.

3.4. Skarżący zakwestionował art. 42 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1600, ze zm.; dalej: k.k.), zgodnie z którym „Sąd orzeka zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio w razie popełnienia przestępstwa określonego w art. 178a § 4 lub jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa określonego w art. 173, którego następstwem jest śmierć innej osoby lub ciężki uszczerbek na jej zdrowiu, albo w czasie popełnienia przestępstwa określonego w art. 177 § 2 lub w art. 355 § 2 był w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia, chyba że zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami”.

Istota zarzutów sformułowanych w skardze sprowadza się do zakwestionowania art. 42 § 3 k.k. ze względu na brak możliwości swobodnego – tj. według swego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę – wymierzenia przez sąd kary odpowiadającej charakterowi i okolicznościom czynu, a także właściwościom i warunkom osobistym sprawcy.

3.5. Trybunał stwierdza, że prawidłowo został określony przedmiot kontroli, bowiem kwestionowany w skardze przepis był podstawą prawną rozstrzygnięcia, w którym orzeczono o prawach skarżącego (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK). Skarżący wskazał, jakie przysługujące mu konstytucyjne prawa i w jaki sposób zostały – jego zdaniem – naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK), a także należycie uzasadnił sformułowane w skardze zarzuty (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p. TK). Zarzuty te nie są – w ocenie Trybunału – oczywiście bezzasadne.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p. TK – postanowił jak w punkcie 2 postanowienia.